

SPALNIČKY – poučení z krizového vývoje

Eva Jílková, Ivana Stiborová

Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem

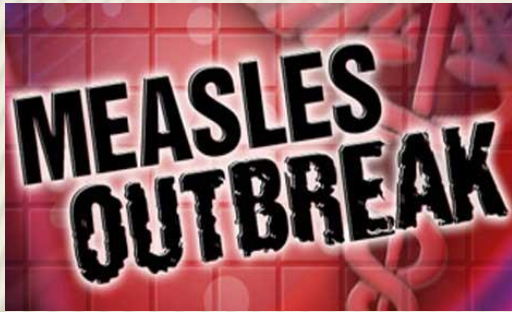
SPALNIČKY – poučení z krizového vývoje

- × **MSK – 18. týden**

- × **B05 (Spalničky)** - k dnešnímu dni evidujeme 90 osob s klinickým obrazem spalniček, z toho je 82 osob potvrzeno laboratorně. V NRL potvrzeno 48 osob.

Z celkového počtu 90 osob se jedná o **48 dospělých (z toho 14 zdravotníků)** a 42 dětí, 41% nemocných nebylo očkováno, 47% nemocných mělo aplikováno 2 dávky vakcíny, **30% osob, které byly vakcinovány 2 dávkami spadá do věkové skupiny 30+ let.**

SPALNIČKY....JAK TO ZAČALO

- .. **SP 2013** – ZÚ se sídlem v Ústí nad Labem a Ostravě
- **cestovatel** do Indie – M 1967 (11/2013)
- .. **epidemický výskyt** spalniček v Ústí nad Labem – od 1/2014
- **očkovaní** příslušníků Hasičského záchranného sboru- ročníky 1968-84
(6-8/2014 UL, TP, DC, LT)

Strategie očkování – 70. léta

- × **ZAHÁJENÍ: 9/1969** – děti narozené v 1968 **starší 10 měsíců**
- × vyšší počet selhání (v 1970) – věk, vakcína
- × od **1971** posunutá hranice – od **12 měsíců**
- × selhání očkovací látky: 4-6ti dávkové balení
- × **podzim 1975** (výsledky SP) – nízké % séropozitivních dětí očkovaných v 1971-73

Strategie očkování – 70. léta

- × od školního roku **1975/76** – druhé očkování dětí nastupujících **do 1. třídy** (cíl: zajištění imunity neúspěšně očkovaných – **1/3 dětí**, do 1978)
- × ze SP: **11-15leté** – nejvíce vnímavé (**nikdy neočkované děti-1/4 dětí**). Dočasné očkování děti 8. tříd (**od 1979-81**) – tj ročník nar. 1964-1968
- × **od 1982 – dvě dávky: 1. od 14. měsíce, 2. za 6-10 měsíců**

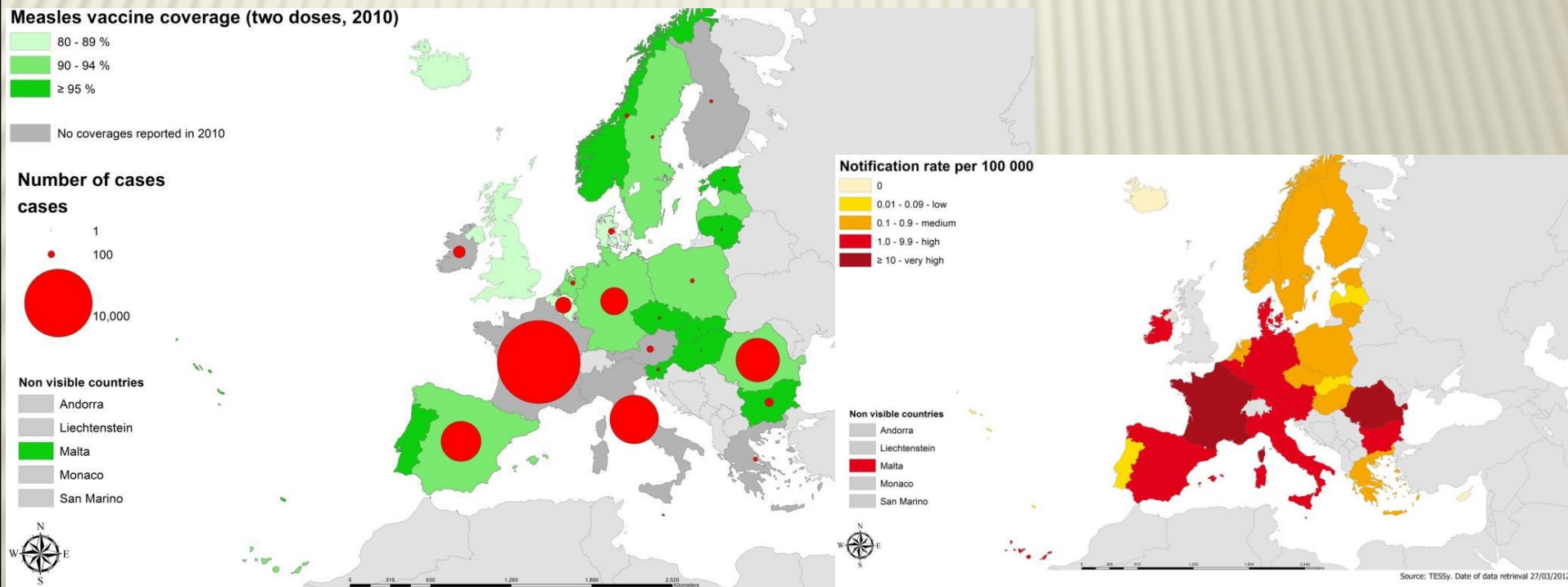
Spalničky - JAK TO POKRAČOVALO

Cíl WHO pro Evropský region: eliminace do roku 2015

Počty případů:

ČR 2003-13: 30, 17, 0, 7, 2, 2, 5, 0, 17, 22, 14

Hlášené případy spalniček v EU v **1-12/2011** 32 070 případů (FR 15000)

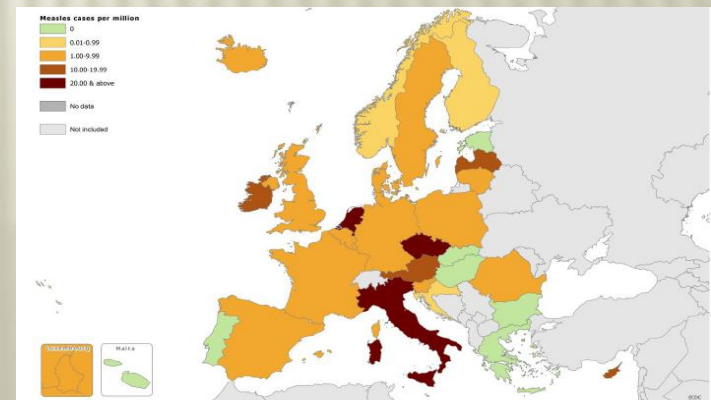
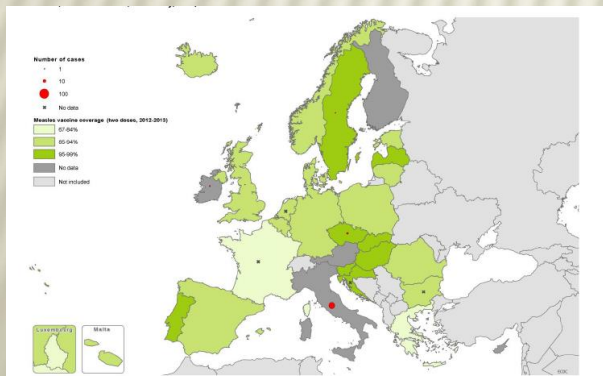
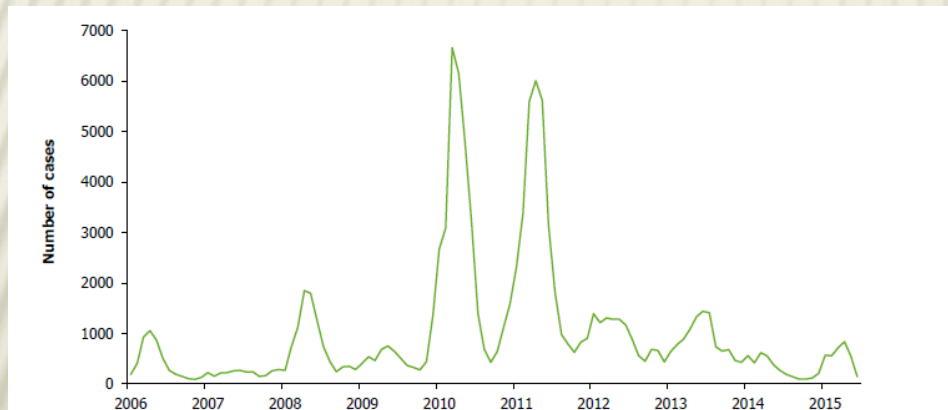
Spalničky – DALŠÍ VÝVOJ

Cíl WHO pro Evropský region: eliminace do roku 2015

ČR 2014: 2,1/100 000 obyv.

Hlášené případy spalniček v EU v 1-12/2014 4 735 případů (IT 1700)

Spalničky v zemích EU-absolutní počty (2006-2015)

Spalničky – jak to bylo, jak to je

- × V éře před očkováním se na celém světě vyskytovalo každý rok asi 100 milionů případů onemocnění spalničkami, 6 milionů osob na toto onemocnění zemřelo
- × Podle údajů WHO (**Position paper April 2017**) do začátku 21. století: počet nemocných klesl - 35 milionů případů/rok
- × úmrtnost na spalničky: pokles ze 651 600 úmrtí/ 2000 na 134 200 v roce 2015 (o 79%)

WHO – position paper - Measles 4/2017

- × Proočkovanost 2015 – svět: 85% jednou dávkou, 61% dvěma dávkami
- × Cíl: eliminace spalniček do r. 2020
- × Proočkovanost všech dětí na celém území $\geq 95\%$, nutná podmínka pro eliminaci spalniček

Imunosuprese po spalničkách

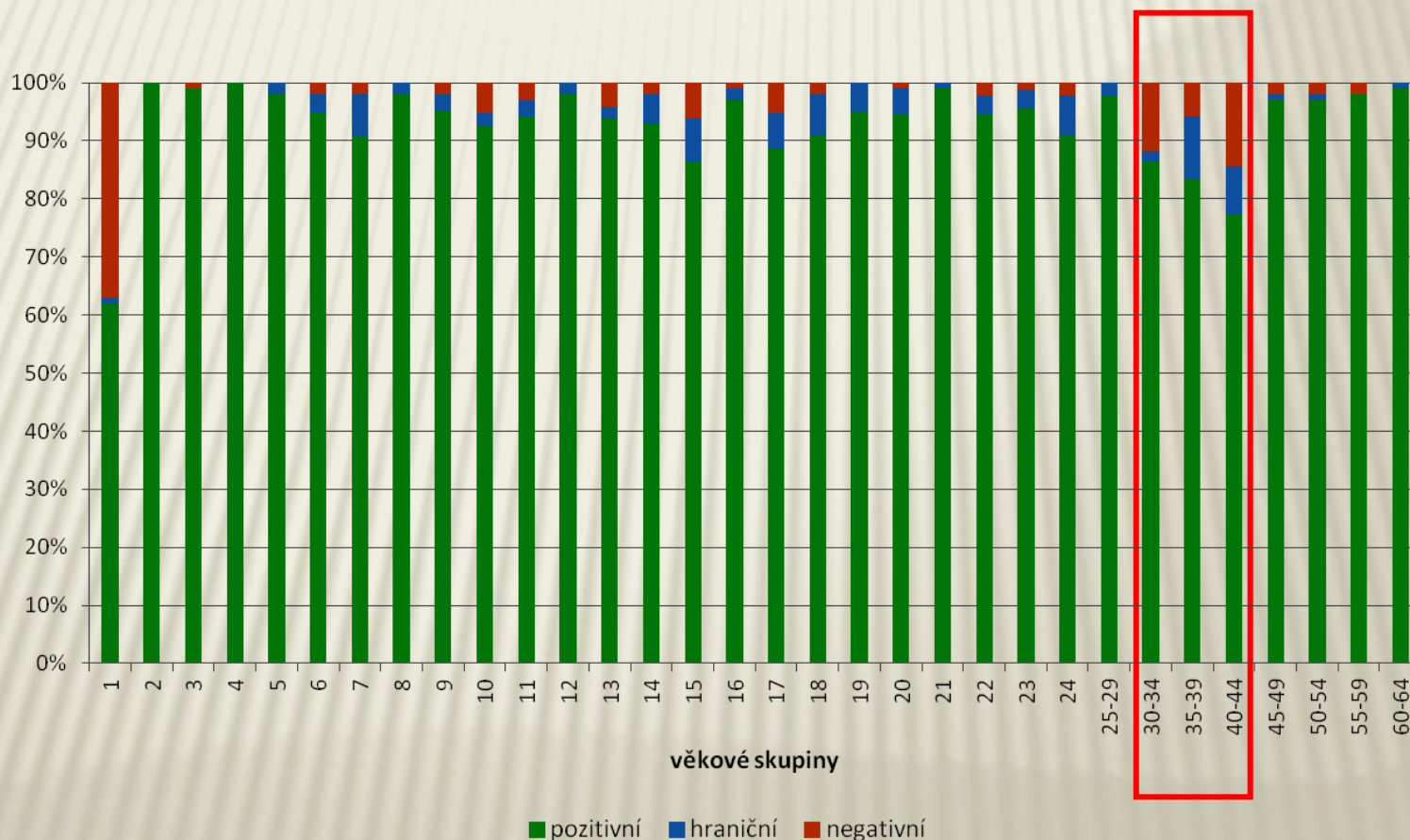
- × intenzivní imunitní odpověď indukovaná v. spalniček je paradoxně spojena s potlačením odpovědi na „nespalničkové“ Ag
- × **týdny- měsíce po skončeném akutním onemocnění**
- × potlačení imunity zvyšuje náchylnost k sekundárním bakteriálním a virovým infekcím (pneumonie, průjem)
- × **stav imunosuprese je zodpovědný za značnou morbiditu a mortalitu související s spalničkami**

Imunosuprese po spalničkách

- × Opožděný typ přecitlivělosti na anamnestické Ag (tuberkulin) je potlačen, **buněčná a humorální odpověď na nové Ag je po spalničkách narušena**
- × Reaktivace tuberkulózy a remise autoimunitních onemocnění byly popsány po spalničkách a jsou přičítány tomuto stavu imunosuprese

SP 2013 – SPALNIČKY:

PODÍL POZITIVNÍCH, NEGATIVNÍCH A HRANIČNÍCH VÝSLEDKŮ PROTI VIRU SPALNIČEK

SP 2013 – poučení z krizového vývoje

- × Výsledky: séropozitivita **77-100%**
(1letí: 2 d. 7%, 1 d. 59%, 0 d 34%) – 62% +
- × Nejvyšší postvakcinační séropozitivita: 25-29 let
(1985-89) – 98%
- × **Nejnižší** séropozitivita: 40-44 let (**77%**)
- × 45+ séropozitivita po prodělaném onemocnění
(nar. před rokem 1968)
- × **Preventivní opatření zaměřit na věkovou
kategorii 30-44 let (1969-1983)**
- × **Zdravotníci, cestovatelé**

Spalničky: „SP 2016-2017“

- × Cestovatelé: ročníky narození 1967-1980
- × 3/2016 - 3/2017: 220 cestovatelů
- × 122 mužů (55,5%) a 98 žen (45,5%)
- × LIAISON Measles IgG:
 - <5 AU/ml – 15 AU/ml negat.
 - 13,5-16,5 AU/ml hraniční
 - >16,6 AU/ml pozitivní

Výsledky - spalničky: „SP 2016-2017“

věk. skupina	počet	M	Z	negat	%
1964-1968	27	14	13	6	22,2
1969-1970	20	10	10	8	40
1971-1973	55	31	24	22	40
1974-1979	115	66	49	41	35,7
1980-1982	3	1	2	0	0
celkem	220	122	98	77	35
%		55,5	45,5	35	

Výsledky - spalničky: „SP 2016-2017“ (očkováno)

rok nar.	1964-68	1969-70	1971-73	1974-79	1980-82	celkem	%
M neg./očkováno	3/2	5/1	12/10	23/14	0/0	43/27	63
Z neg./očkováno	3/0	3/2	10/7	18/4	0/0	34/20	59
celkem neg. /očkováno	6/2	8/3	22/17	41/25	0/0	77/47	61
%	33,3	37,5	77,3	60,9	0	61	

Spalničky

postihují
i dospělé, kteří jsou
nedostatečně chráněni

Priorix™
Živá vakcína proti
 příušnicím, spalničkám a zardělkám

Spalničky jsou **vysoce infekční onemocnění**, které způsobuje virus s názvem *Measles virus*. Vyznačují se horečkou, rýmou, kašlem a zánětem spojivek (tzv. katarální příznaky), poté následuje vyrážka, která se objevuje 4. den, je drobně šedivá a může splývat. Spalničky jsou někdy označovány za dětskou nemoc. Onemocnění se ale může vyskytnout i v dospělosti. Nemoc mohou při těžkém průběhu provázet například zápal plic nebo encefalitida (zánět mozku).

SPALNIČKY
JSOU VYSOCE
NAKAŽLIVÉ

PŘENÁŠEJI SE
NEJČASTĚJI
VZDUŠNOU
CESTOU
– KAPĚNKAMI

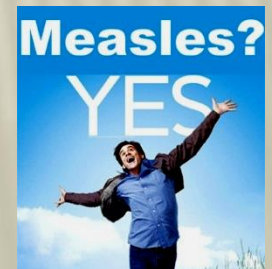
- Lidé, kteří se spalničkami nakazí, mohou často onemocnění šířit předtím, než se potvrdí, že mají spalničky, a mohou je šířit až 4 dny po objevení se vyrážky.
- Spalničky se doposud v České republice vyskytovaly vzácně, ale například v roce 2014 došlo k výraznému nárůstu počtu nemocných, a to zvláště dospělých, kteří byli nekompletně (nedostatečně) očkovaní v dětství nebo nebyli očkovaní vůbec. U dospělých také existuje riziko komplikací spojených se spalničkami.

Zeptejte se svého lékaře na možnost očkování.

OTÁZKY...

- V obecné rovině – je smysluplné, doporučovat mladistvým a mladým dospělým přeočkování?
- Při jakých příležitostech?
- Nutné zapojení PLD?

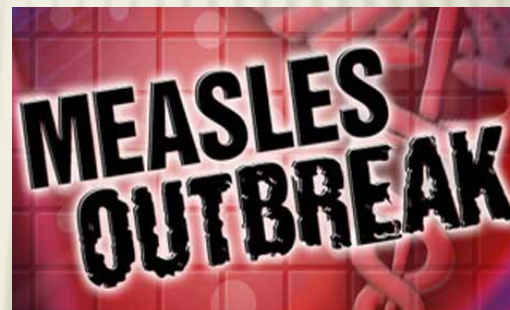
WHO – position paper - Measles 4/2017

- × Doporučení pro země, kde riziko infekce spalničkami u dětí je malé:
 1. dávka – 12 měsíců věku
 2. dávka - podle národních pravidel, tak aby bylo dosaženo co nejvyšší proočkovanosti
- × **Zdravotníci a cestovatelé:**
 - 1) v prac. smlouvě – potvrzená séropozitivita, jinak očkovat
 - 2) doporučení očkovat vnímavé cestovatele při cestách do zemí s výskytem

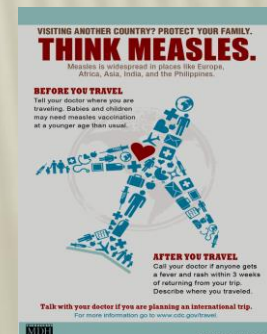
WHO – position paper - Measles 4/2017

Účinnost vakcíny a věk

- × Průměrná účinnost vakcíny:
 - po jedné dávce ve věku 9-11 měsíců **84%**
 - starší než 12 měsíců je **92,5%**
- × **v zemích blízkých eliminaci spalniček** - by mělo být prováděno rozsáhlejší hodnocení a identifikace vnímavých osob na úrovni regionů

**„To je jen něco proti příušnicím,
spalničkám a zarděnkám, strážníku!“**

Mezikrajské setkání epidemiologů 2017 Pardubice

tel 477 751 844 ockovani.usti@zuusti.cz